

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 października 2012r.

dokonanej w dniach 03-04.03.2015 na kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej prowadzonym w ramach obszaru sztuki na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. J.I.Paderewskiego w Poznaniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Joachim Pichura - członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. Sławomir Kaczorowski – członek PKA

dr hab. Jagna Dankowska - ekspert PKA

mgr inż. Bożena Wasilewska - ekspert formalno-prawny PKA

Adrian Duleba ekspert ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Ocena programowa na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” prowadzonym na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu przeprowadzona została z inicjatywy własnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej i jest kolejną po ocenie pozytywnej wyrażonej w Uchwale Nr 636/2009 Prezydium PKA z dnia 2 lipca 2009 r. Termin kolejnej oceny został wyznaczony na rok akademicki 2014/2015. Szczegółowe informacje zawiera **Załącznik nr 3**.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował niezbędne dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, przeprowadził hospitacje i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował i ocenił wylosowane prace dyplomowe, dokonał przeglądu infrastruktury dydaktycznej.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

I. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę

1. Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki,

Założona koncepcja kształcenia na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej, prowadzącym studia na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, jest w pełni zgodna misją uczelni zawartą w *Strategii rozwoju i działalności Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu w latach 2012 – 2020*, przyjętej uchwałą Senatu nr 1/2012, na rok akademicki 2012/2013, z dnia 19 września 2012 r. Senat podjął Uchwałę w sprawie przyjęcia *Strategii* działając na podstawie artykułu 66 ustęp 1a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. nr 164 poz. 1365 z późniejszymi zmianami) i paragrafu 17, p. 1 oraz paragrafu 19, p.1a *Statutu Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego* zatwierdzonego w aktualnym kształcie Uchwałą Senatu nr 5/ 2011 z dnia 14 grudnia 2011 r. (rok akademicki 2011/ 2012). Elementem składowym strategii uczelni jest *Strategia rozwoju Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej na lata 2012 – 2020*.

Wydział jest kontynuatorem tradycji utworzonego w 1935 r. Wydziału Pedagogicznego, który do wybuchu II wojny światowej wywierał znaczący wpływ na kształt i oblicze chóralistyki polskiej. Z kolei w okresie powojennym Wydział stał się dynamicznie działającym ośrodkiem kształcenia kadr dla szeroko rozumianej edukacji muzycznej. Idee kierujące współczesną strategią Wydziału wyrastają z chlubnej tradycji edukacyjnej, poprzez łączenie jej z wymogami współczesnego systemu kształcenia, a jednocześnie wychodzenie naprzeciw zapotrzebowaniom lokalnego środowiska. Chóralistyka, związana integralnie z Wydziałem, stała się symbolem jakości kształcenia poznańskiej Akademii Muzycznej, stanowiącej jeden z najważniejszych elementów życia muzycznego stolicy Wielkopolski.

Misja Wydziału, złączona integralnie z misją Uczelni, wyznacza strategię edukacyjną jednostki, której dominantę stanowi kształcenie muzyka artysty i nauczyciela. W płaszczyźnie artystycznej do podstawowych celów kształcenia należy zaliczyć: przygotowanie do prowadzenia amatorskich i profesjonalnych zespołów wokalnych, wokalno-instrumentalnych oraz instrumentalnych oraz w zakresie muzyki kościelnej do tworzenia oprawy liturgicznej w zakresie gry organowej, improwizacji i akompaniamentu. W płaszczyźnie pedagogicznej podstawowe cele kształcenia to: przygotowanie do: prowadzenia zajęć muzycznych w szkolnictwie muzycznym I i II stopnia; zajęć muzycznych w szkolnictwie ogólnokształcącym; działalności muzycznej w instytucjach kultury oraz do prowadzenia zajęć dydaktycznych w zakresie dyrygentury chóralnej i edukacji muzycznej w szkołach wyższych, a także do kształcenia w ramach studiów doktoranckich.

Koncepcja kształcenia w zakresie przygotowania pedagogicznego oparta jest o Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciel z dnia 17 stycznia 2012 r.

Wydział w wysokim stopniu oferuje innowacyjne i różnorodne oferty kształcenia. Kształcenie realizowane jest w trzech specjalnościach: na studiach I st. i II st.– dyrygentura chóralna, edukacja muzyczna i muzyka kościelna: na II st. dyrygentura orkiestr dętych (od paru lat) oraz działające drugi rok Podyplomowe Studia w specjalności dyrygentura orkiestr dętych. Na specjalności tej studiuje obecnie 12 studentów. Otwarcie dyrygentury orkiestr dętych mówi o różnorodności oferty edukacyjnej i możliwości jej elastycznego kształtowania z uwzględnieniem potrzeb nie tylko lokalnych, ale, w tym przypadku, potrzeb polskiego środowiska muzycznego.

Atrakcyjność i specyfikę studiów określają znakomicie zorganizowane praktyki zawodowe, do których Władze Wydziału przywiązują szczególną wagę. Studenci poszczególnych specjalności odbywają praktyki w szkołach muzycznych i ogólnokształcących, w różnych instytucjach kultury i kościołach, specjalnie stworzonych na Wydziale zespołach dla praktyk studenckich oraz w chórach swoich pedagogów. Ta ostatnia możliwość pozwala pedagogowi prowadzącemu na sprawdzanie praktycznych umiejętności dyrygenckich studenta i pod tym kątem modelowania indywidualnego trybu nauczania, co znacząco podnosi jakość założonych efektów kształcenia, a to pociąga za sobą fakt, iż o przyjęcie na dyrygenturę chóralną rokrocznie stara się około dwóch osób na jedno miejsce.

W ramach wydziałowej struktury działają dwie katedry: Katedra Chóralistyki i Katedra Edukacji Muzycznej oraz Zakład Muzyki Kościelnej oraz Studium Technologii Muzycznej i Studium Prowadzenia Zespołów Muzyki Rozrywkowej.

O wysokim poziomie dydaktycznym, artystycznym i naukowym Wydziału świadczy posiadanie od wielu lat uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego sztuki w dyscyplinie artystycznej dyrygentura oraz przeprowadzania procedur związanych z nadawaniem tytułu profesora sztuk muzycznych.

2) wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w ustalaniu koncepcji kształcenia należy ocenić bardzo wysoko. W procesie tym biorą przede wszystkim udział Władze Wydziału, Kierownicy Katedr: Chóralistyki i Edukacji Muzycznej oraz Zakładu Muzyki Kościelnej. Wszystkie przedsięwzięcia są zatwierdzane przez Radę Wydziału i następnie w razie wymogów ustawowych i formalnych stawiane są pod obrady Senatu. Wszystkie ustalenia dotyczące koncepcji kształcenia dyskutowane są ze studentami zaangażowanymi w działanie wydziałowych Katedr i Zakładu oraz posiadającymi swoją reprezentację w Radzie Wydziału i Senacie Akademii. Wszystkie przedsięwzięcia dotyczące procesu kształcenia korelowane są z Wewnętrznym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia i z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy.

Wydział współpracuje z placówkami oświatowymi miasta Poznania i władzami samorządowymi. Są to: Wielkopolskie Kuratorium Oświaty, Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego, Urząd Marszałkowski oraz Urząd Wojewody Wielkopolskiego. Współpraca obejmuje również: Towarzystwo im. F. Nowowiejskiego, Fundację „Chór Stuligrosza – Poznańskie Słowiki”, Międzynarodowy Festiwal „Wratislavia Cantans”, Oddział Wielkopolski „Macierz’ Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów

i Animatorów KLANZA. Studenci mają dzięki temu okazję nabywania umiejętności i kompetencji w przygotowywaniu wydarzeń muzycznych w wymiarze artystycznym i organizacyjnym. Ponadto Wydział współpracuje ze szkołami muzycznymi i pozamuzycznymi w celu monitoringu losów kadry pedagogicznej.

Współpraca ta owocuje różnymi formami udziału interesariuszy zewnętrznych w poddawaniu pomysłów kształtowania procesu kształcenia i jego koncepcji rozwoju, która dotyczy takich spraw jak: utworzenie Zakładu (Katedry) Emisji Głosu, utworzenie Podyplomowego Studium Chórmistrzowskiego i emisji Głosu; uruchomienie studiów doktoranckich w dyscyplinie artystycznej dyrygentura; powołanie Międzyuczelnianej Komisji ds. nadawania stopnia doktora w zakresie edukacji muzycznej; zapewnienie studentom specjalności dyrygentura chóralna stałych zajęć z chórem, a studentom dyrygentura orkiestr dętych stałych zajęć z orkiestrą dętą.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Koncepcja kształcenia nawiązując w pełni do misji uczelni oraz odpowiada celem wyznaczonym w strategii Wydziału;
2. Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni uczestniczą skutecznie i aktywnie w budowaniu procesu kształcenia i wytyczaniu perspektyw jego rozwoju. Studenci wyraźnie angażują się w proces określania koncepcji kształcenia. Zarówno poprzez udział w pracach gremiów Wydziałowych i Uczelnianych jak i nieformalne rozmowy z Władzami i nauczycielami akademickimi

II. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Założone specjalnościowe i przedmiotowe efekty kształcenia realizowane na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej na studiach stacjonarnych I i II st. o profilu ogólnoakademickim, są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Opisy efektów kształcenia dla kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, po zaopiniowaniu przez Radę Wydziału, zatwierdzone zostały Uchwałą Senatu Akademii Muzycznej im .I. J. Paderewskiego nr 1/2012, rok akademicki 2011/2012, z dnia 4 kwietnia 2012 r. W związku z wprowadzeniem od roku akademickiego 2012/2013 nowych specjalności,

efekty kierunkowe zostały zmodyfikowane i ustalone przez Radę w dniu 22 maja 2013 r. W ślad za tym opracowane zostały matryce efektów kształcenia dla trzech specjalności: dyrygentura chóralna, edukacja muzyczna i muzyka kościelna, realizowanych na studiach I i II st. oraz dla dyrygentury orkiestr dętych realizowanej na II st. studiów. Matryce uwzględniają efekty kształcenia w odniesieniu do obszaru sztuki i w podziale na moduły: kierunkowe, podstawowe i ogólne, co z kolei znajduje oddźwięk w planach studiów dla wyżej wymienionych specjalności.

Efekty przedmiotowe wpisują się w zdefiniowane na podstawie efektów obszarowych efekty kierunkowe. Fakt ten potwierdza przydatność danego przedmiotu w procesie kształcenia i o jego właściwym miejscu w planie studiów.

W ramach specjalności edukacja muzyczna realizowana jest grupa przedmiotów pedagogicznych, przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012r. oraz rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli. Grupa przedmiotów pedagogicznych podzielona została na moduł przygotowania psychologiczno – pedagogicznego i moduł przygotowania w zakresie dydaktycznym. Studenci pozostałych specjalności mogą realizować grupę przedmiotów pedagogicznych w ramach zajęć fakultatywnych.

Od roku akademickiego 2013/ 2014 wszystkie wymienione specjalności realizowane są z uwzględnieniem Krajowych Ram Kwalifikacji. W bieżącym roku akademickim jedynie na III r. studiów I st. realizowany jest wcześniejszy plan studiów.

Zgodność założonych kierunkowych i specjalnościowych oraz przedmiotowych efektów kształcenia uwzględnia koncepcję rozwoju kierunku, w ramach której przewiduje się stałe poszerzanie oferty edukacyjnej, uzyskanie możliwości nadawania stopnia doktora w zakresie edukacji muzycznej i uruchomienie studiów doktoranckich w dyscyplinie artystycznej dyrygentura. Koncepcja rozwoju kierunku obejmuje również sprawy artystyczne, a w tym organizowanie i dalsze podnoszenie jakości jednego z najważniejszych wydarzeń na Wydziale jakim jest Ogólnopolski Konkurs Dyrygentów Chóralnych w Poznaniu. Jest to jedyny tego typu konkurs w Polsce.

Kierunkowe efekty kształcenia są spójne z przedmiotowymi efektami kształcenia wyznaczonymi w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów, sprecyzowanych przez koordynatorów poszczególnych modułów. Przedmiotowe efekty kształcenia w zakresie: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, skorelowane są z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji, wyszczególnionymi w sylabusach. Efekty kształcenia pokrywają się z podstawowymi celami kształcenia, które można skupić w następujących punktach: przygotowanie dyrygentów zespołów muzycznych w szkolnictwie ogólnokształcącym i muzycznym oraz w ruchu amatorskim; przygotowanie nauczycieli zajęć muzycznych w szkolnictwie pozamuzycznym i muzycznym I stopnia; organizowanie i animowanie życia muzycznego, działalności w instytucjach kultury oraz przygotowanie organistów kościelnych i kantorów. Bardzo celnie opracowany system kształcenia dla czterech specjalności wynika z obszaru kształcenia w zakresie sztuki muzycznej, który scala trzy dyspozycje studentów: artystyczną, naukową oraz pedagogiczną.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia są w pełni osiągnięte poprzez realizację celów i poszczególnych efektów kształcenia sprecyzowanych w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów. Ważnym elementem w tym procesie jest sprawnie skonstruowany plan studiów,

uwzględniający maksymalne wykorzystanie czasu przez studentów. Zróżnicowana forma zajęć umożliwi wszechstronny rozwój, a pedagogom często zindywidualizowany kontakt ze studentem oparty na relacji mistrz – uczeń. Studenci biorą czynny udział w projektach ogólnouczelnianych i kołach naukowych.

Szczególne wagę przywiązuje się na Wydziale do praktyk zawodowych. Ich funkcjonowanie opisuje wydziałowy *Regulamin form odbywania i zaliczania praktyk*. Praktyki stanowią integralną część kształcenia na kierunku edukacja artystyczna w zakresie wiedzy muzycznej. Praktyki odbywa każdy student. Są one bezpośrednio powiązane ze specjalnościami i planami studiów. Stanowią one uzupełnienie wiedzy teoretycznej o indywidualne działania w danej instytucji świeckiej lub kościelnej.

Opisy założonych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla czterech specjalności realizowanych na Wydziale stanowią zasadniczą część sylabusów poszczególnych przedmiotów, a te są dostępne w sekretariacie Wydziału i w Katedrach: Chóralistyki i Edukacji Muzycznej, Zakładzie Muzyki Kościelnej oraz są udostępniane na zajęciach wraz z punktacją ECTS i określeniem metod weryfikacji założonych efektów kształcenia. .

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Efekty kształcenia są w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla czterech specjalności realizowanych na Wydziale są jasno sformułowane. Umieszczone w sylabusach przedstawiają wymagania wstępne i końcowe, cel przedmiotu, treści i formy kształcenia (zajęcie indywidualne, zbiorowe lub grupowe prowadzone w formie ćwiczeń lub wykładów), literaturę przedmiotu. Weryfikacja efektów kształcenia dostosowana została do charakteru zajęć, pozwala na szczegółową ocenę rozwoju i osiągnięć studenta. Zgodnie z ustaleniami zawartymi w sylabusach istnieją trzy formy zaliczenia: zaliczenie, kolokwium i egzamin. Forma zaliczenia – pisemna, ustna, praktyczna lub teoretyczna - zależy od specyfiki przedmiotu.

3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Po zakończeniu realizacji przedmiotu pedagog dokonuje weryfikacji założonych celów i efektów kształcenia w oparciu o pytania zawarte w *Ankiecie weryfikacji celów i efektów kształcenia* wypełnianej przez studentów. Następnie składa *Ankiety* na ręce kierownika właściwej katedry lub zakładu, który udostępnia je Wydziałowej Komisji ds. Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Analizie podlegają następujące obszary: plany studiów; programy kształcenia pod względem ich zgodności z kierunkowymi efektami kształcenia; zgodność programów kształcenia ze standardami kształcenia przygotowującymi do wykonywania zawodu nauczyciela; weryfikacja naliczania punktów ECTS z danego przedmiotu, weryfikacja stopnia realizacji efektów kształcenia.

System oceny i weryfikacji efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie kształcenia i przewiduje odpowiednie sposoby ich weryfikacji na poszczególnych etapach kształcenia. Ocena realizacji efektów kształcenia spoczywa przede wszystkim na pedagogu prowadzącym zajęcia z danego przedmiotu. Proces ten odbywa się zgodnie z ustaleniami zawartymi w sylabusach i dokumentowany jest odpowiednimi protokołami. Do realizacji efektów kształcenia służą wystandaryzowane mierniki: oceny z zaliczeń i egzaminów oraz z pracy dyplomowej, liczba studentów: powtarzających rok, uczestniczących w pracach kół naukowych, uczestniczących w programie ERASMUS, studiujących na więcej niż jednym kierunku. Drugim rodzajem mierników realizacji efektów kształcenia są: opinie pracodawców o studentach odbywających praktyki zawodowe oraz rynek pracy i pracodawcy zatrudniający absolwentów.

Ważnym elementem sprawdzania jakości kształcenia jest monitorowanie systemu dyplomowania poprzez: określenie zasad procesu dyplomowania i samego egzaminu dyplomowego oraz stosowanie przepisów zapewniających terminowość realizacji prac dyplomowych. Egzaminy dyplomowe różnią się w zależności od specjalności:

- na dyrygenturze chóralnej jest to: koncert chóru; na dyrygenturze orkiestr dętych koncert orkiestry dętej;

- na edukacji muzycznej: lekcja dyplomowa i koncert chóru;

- na muzyce kościelnej; oprawa liturgii z uwzględnieniem: akompaniamentu liturgicznego, udziału chóru i solisty w liturgii, śpiew gregoriański, recital organowy lub chóralny.

Ponadto w ramach egzaminu licencjackiego studenta obowiązuje egzamin ustny, natomiast dyplomanta studiów II stopnia egzamin ustny i pisemna praca dyplomowa.

Należy zaznaczyć, że brak zarejestrowanej na nośniku elektronicznym pracy licencjackiej recitalu dyplomowego) oraz pisemnych opinii promotora i recenzentów uniemożliwia przeprowadzenie pełnej weryfikacji efektów kształcenia oraz jest niezgodny § 4 ust. 1 pkt. 11 i 12 oraz § 11 ust 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. z 2011 r. poz. 1188).

Najczęstszymi przyczynami odsiewu studentów są: rezygnacja studentów na własną prośbę ze względu na zmianę miejsca zamieszkania; brak możliwości pogodzenia studiów z pracą zawodową; nieprzystąpienie do sesji egzaminacyjnej; niezłożenie w terminie pracy dyplomowej. Skala odsiewu studentów w roku akademickim 2012/2013 wynosi na studiach I st. - 6%, na studia II st. - 9%. W roku akademickim 2013/ 2014 na I st. studiów - 9%, na II st. - 11%. W bieżącym roku akademickim nie zanotowano odsiewu studentów.

Od roku 2012/2013 ze względu na brak kandydatów na studia niestacjonarne, Władze Uczelni zdecydowały o stopniowym ich likwidowaniu. Obecnie funkcjonuje tylko III rok studiów niestacjonarnych. W roku 2012/2013 skala odsiew na studiach niestacjonarnych I st. wynosiła 40%.

W roku akademickim 2014/2015 liczba studentów na Wydziale wynosi 88 osób.

4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Biuro Karier rozpoczęło swą działalność w 2011 r. Obecnie prowadzi prace przygotowawcze do badania losów absolwentów. Zarządzeniem nr 7/2012 Rektora Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie wprowadzenia formularza zgłoszeń

do udziału w badaniach losów zawodowych absolwentów umieszczono na stronie internetowej Biura ankietę tzw. Ankietę Absolwenta, o której wypełnienie proszeni są absolwenci.

Bardzo ważnym momentem monitorowania karier absolwentów są kontakty indywidualne, jakie absolwenci mają ze swoimi pedagogami. Te nieformalne kontakty tworzą obraz zatrudnienia absolwentów Wydziału, którzy znajdują pracę w szkolnictwie muzycznym i pozamuzycznym, prowadzą chóry i znajdują prace jako organiści i kantorzy w kościołach. Swym doświadczeniem i uwagami służą stale toczącemu się procesowi podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale.

Zespół Oceniający dokonujący oceny jakości kształcenia na **kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej** w 2009 roku, nie wnosił żadnych uwag dotyczących problemów zawartych w powyższym kryterium (Uchwała Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej Nr 636/2009 z dnia 02 lipca 2009 r.,

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Poziom losowo wybranych prac dyplomowych (magisterskich) jest zróżnicowany. Zarówno pod kątem konstrukcji jak i stosowanego języka, prace nie budzą zastrzeżeń. Na podkreślenie zasługuje wybór tematów, związanych z kierunkiem studiów, ich różnorodność, wysoki poziom opracowania i dbałość o poziom edytorski. Opinie oraz oceny promotorów i recenzentów są zgodne i w pełni odpowiadają jakości merytorycznej poszczególnych prac.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni.....

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. Założenia, cele oraz specjalistyczne i szczegółowe efekty kształcenia są zgodne z KRK i koncepcją rozwoju kierunku;
2. Efekty kształcenia są sformułowane jasno, co pozwala na skonstruowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji; Należy zweryfikować zasady dyplomowania na studiach I stopnia;
3. System weryfikacji efektów obejmuje wszystkie jego kryteria oceny. Informacje na jego temat studenci otrzymują od pedagogów. Są one dostępne również w formie drukowanej w sekretariacie Wydziału;
4. Uczelnia uczestniczy w tworzeniu ogólnopolskiego systemu monitorowania karier absolwentów uczelni artystycznych. Władze uzyskują również informacje od absolwentów w sposób nieformalny.

III. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1). Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Jednostka prowadzi kształcenie na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

w ramach następujących specjalności: dyrygentura chóralna (studia I i II stopnia), edukacja muzyczna (studia I i II stopnia), muzyka kościelna (studia I i II stopnia), dyrygentura orkiestr dętych (studia II stopnia). Większość przedmiotów kierunkowych jest wspólna dla wszystkich realizowanych specjalności, choć ich wymiar jest zróżnicowany, co w pełni potwierdza zasadność prowadzenia wymienionych wyżej specjalności. Np. w ramach studiów I stopnia zajęcia z Dyrygentury dla specjalności dyrygentura chóralna przewidziane są w ilości 180 godzin (25 punktów ECTS), ten sam przedmiot dla specjalności muzyka kościelna realizowany jest w ilości 90 godzin (13 punktów ECTS). Każda specjalność posiada swoje niezależne przedmioty, w ramach których realizowane są treści programowe o charakterze autonomicznym - np. w ramach studiów I stopnia takie przedmioty jak Liturgika, Organy, Śpiew liturgiczny realizowane są wyłącznie dla specjalności muzyka kościelna; natomiast Praktyka chóralna prowadzona jest wyłącznie dla specjalności dyrygentura chóralna; w ramach studiów II stopnia aranżacja wokalna i wokalno- instrumentalna obowiązuje wyłącznie w programie specjalności dyrygentura chóralna; natomiast Instrumentacja i aranżacja na orkiestrę dętą prowadzona jest wyłącznie w ramach specjalności dyrygentura orkiestr dętych. Czas trwania kształcenia oraz dobór treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów należy ocenić pozytywnie, prawidłowa jest również sekwencja przedmiotów.

System punktacji ECTS jest zgodny z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie - tzn. z Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 5 października 2011 r. (Załącznik do obwieszczenia MNiSzW z dnia 9 października 2013, poz. 111). Na studiach I stopnia student zobowiązany jest uzyskać 54 punkty ECTS w ramach oferty przedmiotów fakultatywnych (na ogólną liczbę 180 obowiązującą dla 6 semestrów); odpowiednio na studiach II stopnia jest to liczba 36 punktów ECTS (na ogólną liczbę 120 punktów ECTS obowiązującą dla 4 semestrów). Wymóg - dotyczący programu studiów, który umożliwia studentowi wybór modułów, do których przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% - jest więc spełniony. Oferta przedmiotów fakultatywnych posiada swoją wewnętrzną strukturę związaną z poszczególnymi specjalnościami. Dla specjalności edukacja muzyczna w ramach studiów I stopnia przewidziano 29 (spośród 54 punktów ECTS na wszystkie przedmioty do wyboru) na realizację modułów przygotowania psychologiczno-pedagogicznego oraz przygotowania w zakresie dydaktyki w celu spełnienia standardów kształcenia dla nauczycieli zgodnie z rozporządzeniem MNiSzW z dnia 17 stycznia 2012. Pozostałe 25 punktów (spośród 54 punktów ECTS na wszystkie przedmioty do wyboru) przewidziano na realizację innych przedmiotów z bogatej oferty Wydziału a także ogólnouczeniowej – np. Podstawy muzykoterapii, Komputerowa edycja nut, Literatura specjalistyczna. Analogicznie w ramach studiów II stopnia (dla specjalności edukacja muzyczna) przyporządkowano 23 punkty (spośród 36 punktów ECTS na wszystkie przedmioty do wyboru) dla grupy przedmiotów pedagogicznych w celu spełnienia standardów kształcenia dla nauczycieli. Pozostałe 13 punktów (spośród 36 punktów ECTS na wszystkie przedmioty do wyboru w ramach studiów II st.) przewidziano na realizację innych przedmiotów fakultatywnych – np. Wiedza o kulturze, Literatura rozrywkowa, Estetyka muzyki. Studenci specjalności dyrygentura chóralna oraz muzyka kościelna mają również prawo do zrealizowania przedmiotów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela w ramach zajęć fakultatywnych. Studenci mają szeroki wybór ogólnouczeniowych przedmiotów fakultatywnych na które mogą zapisywać się bez ograniczeń.

Należy również ocenić pozytywnie program kształcenia, który umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Program i wymiar praktyk studenckich jest ściśle uzależniony

od specjalności. Harmonogram praktyk dla dyrygentury chóralnej przewiduje m.in. hospitacje i bezpośrednią pracę studenta z różnymi zespołami chóralnymi, a także wokalnie-instrumentalnymi. Dla specjalności edukacja muzyczna praktyki polegają m.in. na prowadzeniu lekcji muzyki, szkolnego zespołu muzycznego, muzycznych zajęć artystycznych, a także na hospitowaniu zajęć. Praktyki dla specjalności muzyka kościelna polegają m.in. na biernym, a następnie czynnym uczestnictwie w liturgii w formie gry na organach i śpiewie solowym. Harmonogram praktyk dla specjalności dyrygentura orkiestr dętych przewiduje pracę studenta z różnymi zespołami –zarówno amatorskimi jak i zawodowymi z uwzględnieniem orkiestry dętej, big bandu, zespołu kameralnego. Zwieńczeniem praktyk jest koncert, stanowiący integralną część egzaminu dyplomowego. Prawidłowy przebieg praktyk potwierdza w dzienniczku opiekun określonego rodzaju praktyki, będący jednocześnie bezpośrednim przełożonym studenta. Dzienniczek praktyk uwzględnia ilość hospitacji i samodzielnej pracy studenta z uwzględnieniem formy zajęć i miejsca ich odbywania. System kontroli i zaliczania praktyk należy ocenić pozytywnie. Uczelnia przykłada dużą wagę do jakości odbywanych praktyk.

Regulamin studiów w §10 mówi o studiowaniu w ramach indywidualnego planu studiów i przewiduje taką możliwość dla osób samodzielnie wychowujących dzieci, niepełnosprawnych lub osób które znalazły się w szczególnych przypadkach losowych. Ponadto §11 ust. 2 pkt.a informuje o możliwości studiowania według indywidualnego planu studiów, ale na zasadach określonych szczegółowo przez Radę Wydziału. W takiej sytuacji decyzję o przyznaniu IPS podejmuje Rada Wydziału na wniosek Dziekana lub Kierownika katedry.

2). Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Formy zajęć i stosowane metody dydaktyczne wynikają ze specyfiki studiów artystycznych a także uzależnione są od rodzaju przedmiotu. Przedmioty podstawowe są prowadzone w ramach zajęć grupowych, natomiast zajęcia kierunkowe w tym specjalistyczne są prowadzone w relacji „mistrz-uczeń” (np. dyrygowanie, fortepian, organy, czytanie partytur) lub w małych grupach (np. kształcenie słuchu, czytanie nut głosem). Formy zajęć i stosowane metody dydaktyczne dla wszystkich przedmiotów przewidzianych w programie studiów (zarówno obowiązkowych jak i fakultatywnych) należy ocenić pozytywnie.

Treści programowe są adekwatne do istoty kształcenia na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, a ich zakres został odpowiednio dobrany dla poszczególnych specjalności prowadzonych w ramach kierunku: dyrygentury chóralnej, edukacji muzycznej, muzyki kościelnej oraz dyrygentury orkiestr dętych. Jednostka dobrze zdefiniowała efekty kształcenia – adekwatnie do prowadzonego kierunku studiów, niemniej jednak część z nich nie uwzględnia specyfiki prowadzonych specjalności. Oto przykłady: w ramach studiów II stopnia efekt kształcenia w zakresie umiejętności – K_U13 (zgodnie z uchwałą RW z dnia 22.05.2013) *potrafi przedstawić i zinterpretować w formie pisemnej i ustnej wyniki przeprowadzonych badań* – dotyczy przede wszystkim specjalności edukacja muzyczna, w ramach której przygotowuje się m.in. do działalności dydaktycznej i naukowej (Programy kształcenia, Załącznik nr 6, 6.1); w ramach studiów I stopnia efekt kształcenia w zakresie umiejętności – K_U18 (zgodnie z uchwałą RW z dnia 22.05.2013) *wykazuje umiejętność brania pod uwagę specyficznych wymagań publiczności i innych okoliczności towarzyszących*

wykonaniu (jak np. reagowanie na rozmaite warunki akustyczne sal) dotyczy głównie aspektów wykonawczych, które są przede wszystkim związane z pozostałymi specjalnościami: dyrygentura chóralna, muzyka kościelna, dyrygentura orkiestr dętych. Zaleca się modyfikację efektów kształcenia zgodnie z zakresem treści programowych przewidzianych dla poszczególnych specjalności.

Zespół Oceniający dokonujący oceny jakości kształcenia na kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej w 2009 roku, nie wnosił żadnych uwag dotyczących problemów zawartych w powyższym kryterium (Uchwała Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej Nr 636/2009 z dnia 02 lipca 2009 r.).

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zadeklarowanych przez jednostkę efektów kształcenia i jest zgodny ze strukturą kwalifikacji absolwenta;
- 2) Jednostka dobrze zdefiniowała efekty kształcenia – adekwatnie do prowadzonego kierunku studiów, niemniej jednak zaleca się ich modyfikację zgodnie z zakresem treści programowych przewidzianych dla poszczególnych specjalności.

IV. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Na ocenianym kierunku zatrudnionych jest łącznie 65 pracowników naukowo – dydaktycznych i dydaktycznych reprezentujących takie obszary nauki jak obszar sztuki, obszar nauk humanistycznych, oraz obszar nauk społecznych:

Liczba zatrudnionych na wizytowanym kierunku pracowników naukowo – dydaktycznych i dydaktycznych jak i struktura ich kwalifikacji, i dorobek naukowy (artystyczny) w pełni umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów realizacji programu nauczania na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej”.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe.

- 2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Analiza minimum kadrowego kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” została przeprowadzona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370).

Zgodnie z § 14 ust. 6 oraz § 15 ust. 6 ww. rozporządzenia minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów w obszarze kształcenia w zakresie sztuki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, a dla studiów drugiego stopnia, stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów (§ 13 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Wszystkim nauczycielom akademickim zaliczonym do minimum kadrowego kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” zaplanowano prowadzenie zajęć dydaktycznych w wymiarze przewidzianym przepisami § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia (nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia).

Spśród 9 nauczycieli akademickich wskazanych przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów Zespół Oceniający zaliczył 8 osób, tj. 3 nauczycieli akademickich z tytułem profesora sztuk muzycznych, 2 nauczycieli ze stopniem doktora habilitowanego sztuki muzycznej oraz 3 nauczycieli ze stopnie doktora sztuk muzycznych . W skład minimum kadrowego wchodzi reprezentanci obszaru sztuki, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów oraz obejmuje ono reprezentantów, do których odnoszą się efekty kształcenia (dziedzina sztuk muzycznych).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych oraz w zakresie sztuki. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że wszystkie osoby wskazane przez Uczelnię do minimum kadrowego, spełniły warunki art. 112a Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku (88) **spełnia** wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370). **Wynosi 1: 11,0** przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż **1 : 25**.

Umowy o pracę nauczycieli akademickich, zgłoszonych przez Uczelnię do minimum kadrowego ocenianej Jednostki, w zdecydowanej większości obowiązują od co najmniej 14 lat. tj. od roku 2000, co pozwala uznać skład minimum kadrowego za stabilny.

Obsada zajęć dydaktycznych poszczególnych przedmiotów w zdecydowanej większości jest prawidłowa. Zajęcia prowadzą nauczyciele akademicy reprezentujący dziedziny i dyscypliny zgodne z obszarem sztuki i posiadający wybitne osiągnięcia artystyczne i dydaktyczne.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wizytowane zajęcia odbywały się zgodnie z planem zajęć. Charakteryzowały się bardzo wysokim poziomem merytorycznym. Jasny i logiczny sposób ich prowadzenia pozwolił studentom rozumieć istotę rozpatrywanych i analizowanych zagadnień. W czasie zajęć studenci mieli możliwość zadawania pytań oraz formułowania własnych opinii i ocen. Tematy oraz metody nauczania były zgodne z programami przedmiotów zawartymi w Raporcie Samooceny.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

2) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

-

Zatrudnienie nowego pracownika na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” następuje w drodze ogłoszonego konkursu, z wyszczególnieniem wymagań stawianych kandydatowi. Powyższe wymagania są uzależnione od specyfiki zajęć dydaktycznych, które nauczyciel akademicki ma prowadzić (systemu wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, w tym poprzez zapewnienie warunków do rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych (urlopy naukowe, stypendia, staże, wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą), oraz ocena jego efektywności.

Uczelnia, mając na uwadze stały rozwój kadry pedagogicznej umożliwia pedagogom rozwój naukowy (artystyczny) poprzez udzielanie urlopów naukowych, wyjazdów do innych uczelni krajowych i zagranicznych oraz instytucji artystycznych pozwalających na poszerzenie wiedzy i umiejętności kandydata do postępowania awansowego. O skuteczności prowadzonej przez Uczelnię polityki rozwoju kadry świadczyć może znaczny wzrost liczby doktorów na wizytowanym kierunku. Ponadto Uczelnia współuczestniczy w kosztach przewodu (wydanie pracy habilitacyjnej, zapis cyfrowy dzieła artystycznego, i inne)

- opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia w kontekście misji i strategii

Zebranie otworzył prof. Joachim Pichura, który zwrócił się z prośbą o ocenę sytuacji w wyższym szkolnictwie muzycznym po wprowadzenia systemu Krajowych Ram Kwalifikacji oraz punktów ECTS.

- Licznie zebrani pedagodzy wypunktowali pozytywne strony zmian płynących z Deklaracji Bolońskiej wpływającej od 1999 r. na kształt funkcjonowania polskiego szkolnictwa wyższego. Jednocześnie pedagodzy podkreślali to co najważniejsze w szkolnictwie muzycznym, a więc relację mistrz – uczeń, która pozostała osią organizującą tryb studiowania. Za korzystne uznano możliwości dokonywania zmian w realizacji funkcjonującego od 1987 r. europejskiego programu Erasmus, mającego na celu wspieranie międzynarodowej współpracy uczelni, otwierającej możliwości wyjazdu studentów za granicę na część studiów i praktykę. Zasady realizowania Erasmusu są w praktyce zależne od podpisanej umowy między uczelniami. Obawami natomiast napawa fakt, iż poprzez włączenie uczelni w innowacyjne działania na plan dalszy schodzi niejednokrotnie kierowania się poziomem kształcenia w szkołach wyższych do których udają się studenci na część studiów. Często zdarza się, że poza zdobytymi kwalifikacjami językowymi studenci nie zyskują zbyt wiele w obszarze edukacji muzycznej. W wielu uczelniach zachodniej Europy panuje niższy poziom, niż w wyższym szkolnictwie muzycznym w Polsce.
- Podniesiono kwestię trudności w awansowaniu naukowym akompaniatorów, stanowiących znaczącą część wydziałowej kadry pedagogicznej. Pianiści zatrudnieni na etatach akompaniatorów, ze względu na specyfikę Wydziału głównie w klasach dyrygentury chóralnej, za błąd uznali brak Katedry Pianistyki Kameralnej i wynikający z tego faktu brak opiekunów naukowo – artystycznych w postaci profesorów. Kameralista – akompaniator może robić przewody z instrumentalistyki i produkować się w repertuarze solowym, który faktycznie nie jest podstawą jego działalności artystycznej. Rozwiązanie tego problemu można znaleźć poprzez kształtowanie repertuaru koncertowego budującego dorobek pracownika, tak, aby znalazło się w nim jak najwięcej muzyki kameralnej, osnowy pracy akompaniatora.
- Według pedagogów równie istotnym problemem jest konieczność kształcenia kadry dla specjalności edukacja muzyczna. Po zaliczeniu pedagogiki do dziedziny nauk społecznych rozdzielił pomiędzy możliwościami zatrudnienia absolwentów pedagogiki i edukacji muzycznej wyklucza zatrudnianie absolwentów edukacji w wielu placówkach muzycznych, ze względu na brak wymaganych kwalifikacji.
- Pedagodzy zwrócili uwagę na fakt, iż uczelnia stała się ośrodkiem życia muzycznego . Przy czym wiele koncertów, a nawet cykli koncertów organizowanych jest z inicjatywy studentów, co świadczy o ich zaangażowaniu muzycznym i wykorzystywaniu możliwości koncertowania, jako ważnego składnika edukacji. Tej nader pozytywnej tendencji przeciwstawiono konieczność redukcji wielu inicjatyw i godzin dydaktycznych ze względu na stale zmniejszające się możliwości finansowe uczelni. Zwrócono również uwagę na coraz niższy poziom kandydatów na studia. Organizowane są grupy o różnym stopniu zawansowania, np. z kształcenia słuchu. Prof. J. Pichura zaproponował, aby organizować grupy uzupełniające braki w wykształceniu na co zezwalają możliwości elastycznego kształtowania panu studiów, tak, aby uzyskać oczekiwane efekty kształcenia. Kolejnym rozwiązaniem jest odpowiednie konstruowanie modułów kształcenia, mających na celu uzupełnianie braków. Wybór modułu należy do studenta.

Zespół Oceniający dokonujący oceny jakości kształcenia na kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej nie sformułowała żadnych uwag dotyczących problemów

zawartych w powyższym kryterium (Uchwała Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej Nr 636/2009 z dnia 02 lipca 2009 r.).

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego...w pełni.....

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w pełni umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu;
- 2) dorobek naukowy/artystyczny oraz kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich są adekwatne do realizowanego programu kształcenia; .....
- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki do rozwoju naukowego/artystycznego oraz dydaktycznego. ....

V. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Zespół Oceniający bardzo dobrze ocenił infrastrukturę dydaktyczną dostępną na Uczelni. Wysoko została oceniona zarówno ilość, jak i dostępność wyposażenia oraz jakość sprzętu. Spośród wszystkich sal dydaktycznych w budynku przy ul. Św. Marcin, do dyspozycji Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej jest 30 pomieszczeń. Sale ćwiczeniowe i wykładowe wyposażone są w wysokiej klasy instrumenty muzyczne. Do dyspozycji studentów pozostają:

- 1) Fortepiany – 13 szt.,
- 2) Pianina – 16 szt.,
- 3) Pianino elektroniczne
- 4) Organy 34 – głosowe Schuke
- 5) Organy mechaniczne, 24 głosowe
- 6) Organy elektroniczne – Content
- 7) Pozytyw – Schuke
- 8) Klawesyn
- 9) Lustra i podesty dyrygenckie 3 szt.

Ponadto, w salach do zajęć teoretycznych znajdują się tablice, pomoce multimedialne oraz sprzęt audio – video. Zakupione zostały także zestawy komputerowe, zarówno stacjonarne jak i przenośne.

Zasoby biblioteczne

Od 1996 roku Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu jest członkiem Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych, co umożliwiło przystąpienie do projektu komputeryzacji bibliotek naukowych (system HORIZON). Stanowi ona podstawę jednolitego systemu biblioteczno-informacyjnego, który obsługuje pracowników i studentów Uczelni oraz pełni funkcje ogólnodostępnej biblioteki publicznej – systematycznie gromadzi, opracowuje i udostępnia źródła informacji naukowej i artystycznej studentom i pedagogom Uczelni, jak również szeroko pojętemu środowisku artystycznemu całego regionu Wielkopolski.

Profil zbiorów biblioteki związany jest z problematyką pracy Uczelni. W zasobie bibliotecznym najliczniejsza jest kolekcja materiałów nutowych – aktualnie obejmuje 56 889 pozycji. Biblioteka dysponuje zbiorami zabytkowymi do których należy m.in. zaliczyć: pierwsze wydania pieśni i *Śpiewników Domowych* Stanisława Moniuszki, kompozycje Stefana Bolesława Poradowskiego, pierwsze wydania kompozycji Gioacchino Rossiniego, Roberta Schumanna, Johannesa Brahmsa, Giacomo Meyerbeera, André Ernest Modeste Grétry. W kolekcji druków muzycznych znajdują się także wydania XIX-wieczne, m. in. kompletne wydanie dzieł J. S. Bacha *BGA* (Lipsk 1851), partytury dzieł Wolfganga Amadeusa Mozarta, oraz wydania współczesne.

Zbiór książek obejmuje 22 486 woluminów. Tworzą go: literatura naukowa i dydaktyczna dotycząca muzyki powszechnej, a więc teorii i historii muzyki, instrumentoznawstwa, krytyki i pedagogiki muzycznej oraz encyklopedie, bibliografie osobowe, katalogi twórczości, słowniki, informatory i przewodniki muzyczne.

Zbiór nagrań to ponad 7 000 płyt analogowych (w 2009 roku podjęte zostały próby cyfryzacji nagrań analogowych; prace nad digitalizacją płyt są kontynuowane) oraz 1 781 płyt CD.

W 2003 roku w czytelni uruchomiono sieć komputerową (8 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu), która pozwala czytelnikom na szybki dostęp, zarówno do zasobów Biblioteki Głównej, baz katalogowych bibliotek Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych, jak i zasobów bibliotek na całym świecie.

Informacja o zbiorach zawarta jest w komputerowej bazie danych i udostępniana w Internecie:

Biblioteka jest członkiem dwóch konsorcjów: EBSCO i Cambridge University Press, dzięki czemu czytelnicy mają dostęp do dwóch specjalistycznych baz danych – RILM oraz HSS (Humanities and Social Sciences).

Wydawnictwo

Wydawnictwo Akademii Muzycznej, funkcjonujące początkowo w ramach Zakładu Teorii Muzyki, w 1999 roku otrzymało status wydawnictwa ogólnouczelnianego, co przyczyniło się do zintensyfikowania prac wydawniczych. Dzięki sprzyjającym warunkom ilość publikacji znacznie wzrosła, obejmując poza książkami także edycję nut oraz CD. Nawiązano kontakty i podjęto współpracę z wydawnictwami i bibliotekami akademii muzycznych i uniwersytetów oraz z księgarniami muzycznymi i naukowymi, m.in. z Katedrą Muzykologii IHS UAM, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, Poznańskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk, Uniwersytetem Zielonogórskim, Wydawnictwem Naukowym UAM, Wydawnictwem *Ars Nova*, Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Towarzystwem im. F. Nowowiejskiego w Poznaniu, Studios Production w Szczecinie oraz Państwowym Wydawnictwem Muzycznym w Krakowie (w zakresie

dystrybucji publikacji) oraz z Instytutami Polskimi np. w Madrycie i w Budapeszcie. Wydawnictwo aktywnie uczestniczyło w ostatnich latach w następujących Targach Książki Naukowej oraz wystawach.

Laboratorium Odsłuchu

Laboratorium Odsłuchu jest jednostką organizacyjną Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu. Obecnie znajduje się na terenie budynku Aula Nova p. 003. Ze zbiorów Laboratorium mogą korzystać wszyscy pedagodzy i studenci posiadający ważną kartę czytelnika. Głównym zadaniem Laboratorium jest udostępnianie zbiorów muzycznych pedagogom i studentom w celach naukowych i dydaktycznych. Pomieszczenie dysponuje trzema stanowiskami odsłuchowymi.

Studio Nagrań Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu

Działające od 1972 roku Studio Nagrań Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu od początku funkcjonowania zajmuje się rejestracją wydarzeń artystycznych uczelni oraz wspieraniem procesu dydaktycznego. Obecnie Studio wyposażone jest w cyfrowy system rejestracji dźwięku, który umożliwia jednoczesną rejestrację 48 ścieżek w jakości 192 k/24 bit. Studenci zwrócili uwagę na brak dostępu do bezprzewodowego internetu w budynku w którym mieści się Aula Nova, natomiast w pozostałej części Uczelni mają dostęp do internetu. Nowa część Akademii jest dobrze dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Studenci ocenianego kierunku bardzo wysoko ocenili bazę instytucji w których odbywają praktyki.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego w pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura Uczelni stwarza bardzo dobre warunki do prowadzenia procesu dydaktycznego. Zasoby biblioteki dobrze zaspokajają potrzeby studentów ocenianego kierunku. Nowe budynki należące do Uczelni są bardzo dobrze dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

VI. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Na prowadzonym przez jednostkę kierunku badania naukowe są ściśle związane z procesem dydaktycznym i mają swój wpływ na kształtowanie programu kształcenia. Problematyka badawcza jest bardzo różnorodna i odnosi się do specyfiki prowadzonych specjalności tzn. edukacji muzycznej, muzyki kościelnej, dyrygentury chóralnej. Wykaz

wiodących tematów badawczych przedstawia się następująco: *Kompetencje medialne nauczycieli muzyki – stan obecny diagnoza potrzeb; Kształtowanie gestem dyrygenckim technik wokalnych chóru, Analiza tekstów źródłowych utworów organowych Feliksa Nowowiejskiego, Czytanie nut głosem w procesie kształcenia muzycznego, Tadeusz Szeligowski – kompozytor, pedagog, animator życia muzycznego, edukator społeczny, Rola dyrygenta - pedagoga i artysty - w budowaniu relacji interpersonalnych*. Cele badawcze, wynikające z przedstawionej wyżej listy tematów, są ściśle związane ze specyfiką programu kształcenia. Dotyczą one m.in.: zdefiniowania stanu kwalifikacji kadry pedagogicznej, wpływu gestu dyrygenckiego na technikę wokalną chórzystów, przygotowania i edycji tekstu nutowego mało znanych kompozycji Feliksa Nowowiejskiego dla potrzeb przyszłych organistów, pozyskania materiału do samokształcenia w zakresie czytania nut głosem dla studentów i przyszłych pedagogów, upowszechniania twórczości Tadeusza Szeligowskiego wśród dzieci i młodzieży. Bogatą działalność naukową nauczycieli akademickich wizytowanego kierunku potwierdza 5-stronicowa lista publikacji z lat 2009-2014 zamieszczona w Raporcie samooceny. Obejmuje ona druki zwarte, rozdziały w pozycjach zwartych, artykuły, które zostały wydane przez poznańską Akademię Muzyczną, a także poza Uczelnią (m.in. w Lublinie, Bydgoszczy, Wrocławiu, Warszawie, Krakowie i Gdańsku). Niniejszy wykaz uzupełnia lista recenzji (wydawniczych, prac doktorskich i habilitacyjnych) sporządzonych przez nauczycieli akademickich wizytowanego kierunku. Przeglądając tytuły publikacji należy zauważyć, iż niektóre z nich wykraczają poza obszar problematyki zdefiniowany w ramach przedstawionych wyżej wiodących tematów badawczych – np. teksty dotyczące: chorału gregoriańskiego, pieśni i symfonii Feliksa Nowowiejskiego w kontekście artystycznym i społecznym, fortyfikacji Drezdenka. Należy docenić różnorodność zainteresowań badawczych autorów publikacji, niemniej jednak zaleca się modyfikację tematów badawczych w celu bardziej szerokiego (uniwersalnego) ujęcia problematyki.

Należy również odnotować czynne uczestnictwo nauczycieli akademickich (bardzo często z udziałem studentów) w kursach, warsztatach, koncertach i konferencjach organizowanych we współpracy z innymi uczelniami lub instytucjami w kraju i za granicą. Ich tematyka jest ściśle związana z programem kształcenia na wizytowanym kierunku. Zdobyte w ten sposób doświadczenia w znacznym zakresie wpływają na proces dydaktyczny, a udział studentów w wielu projektach stanowi naturalne uzupełnienie programu kształcenia. W ramach działań Katedry Chóralistyki Chór Akademii Muzycznej brał udział w warsztatach *Negro Spirituals* zorganizowanych przez Music Conservatory of Canary Islands, Chór kameralny uczestniczył w *I Polsko-Norweskich Dniach Muzyki Kameralnej* (Uniwersytet w Bergen, Akademia Muzyczna im. E. Griega). W ramach działań Zakładu Muzyki Kościelnej warto m.in. wskazać projekt *Akademicki Poznań* (zrealizowany wspólnie z Wydziałem Kultury Urzędu Miasta Poznania), podczas którego studenci uczestniczyli w wykonaniu koncertów organowych Haendla. Pracownicy Katedry Edukacji Muzycznej, a także studenci jednostki wzięli udział w Międzynarodowej Konferencji Pedagogiki Muzycznej w Litewskiej Akademii Muzyki i Teatru w Wilnie. Wymienione wyżej przedsięwzięcia stanowią jedynie wybrane przykłady z bogatej listy zamieszczonej w Raporcie samooceny, która potwierdza dużą aktywność nauczycieli akademickich, a także znaczny udział studentów wizytowanego kierunku w prezentacji dokonań artystyczno-naukowych. Uczelnia i Wydział współpracuje z różnymi ośrodkami akademickimi, a także jednostkami i zespołami muzycznymi zarówno w kraju jak i za granicą w celu wzajemnej wymiany doświadczeń; oprócz wyżej wymienionych ośrodków należy odnotować następujące: Łotewska Akademia Muzyczna Rydze, Stowarzyszenie *Wspólnota Polska*, MTA Research Centre for the Humanities Institute of Musicology - Budapeszt, Associazione Internazionale Studi di Canto Gregoriano – secone Italiana -

Cremona, Berlin – Dom Polski Polonicum, Conservatorio del Abaco - Werona, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej – Berlin, Uniwersytet w Kłajpedzie.

Warto podkreślić, iż na Wydziale działa kilka kół naukowych: Koło Naukowe Zakładu Muzyki Kościelnej, Studenckie Koło Naukowe Katedry Edukacji Muzycznej, a także Międzywydziałowe Koło Artystyczno-Naukowe Emisji Głosu. Opiekunami kół są pracownicy wizytowanego kierunku. Raport samooceny zawiera m.in. bogaty wykaz wykładów (z czynnym i biernym udziałem studentów), koncertów studenckich, a także innych przedsięwzięć zorganizowanych w ramach pracy kół naukowych, które odbyły się w latach 2009-13.

Należy również zwrócić uwagę na aktywność artystyczną pracowników jednostki, która jest ściśle związana z programem kształcenia dla wizytowanego kierunku studiów. Wszyscy członkowie Katedry Chóralistyki prowadzą działalność dyrygencką, występując z własnymi zespołami chóralnymi na konkursach i festiwalach w kraju i za granicą (m.in. Czech Choir Festival Hradec Kralove, International Chopin Festiwal New York, Światowy Festiwal Chórów Polonijnych, Międzynarodowy Festiwal Chórów w Hiszpanii). Pracownicy Zakładu Muzyki Kościelnej prezentowali recitale organowe (m.in. w Berlinie, Brukseli). Pracownicy Katedry Edukacji Muzycznej wystąpili m.in. w Instytucie Carla Orffa w Salzburgu. Nauczyciele akademicki wizytowanego kierunku dokonali także licznych nagrań autorskich na płytach CD, które zawierają repertuar organowy, chóralny i wokalnie-instrumentalny.

Zespół Oceniający dokonujący oceny jakości kształcenia na kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej w 2009 roku, nie wnosił żadnych uwag dotyczących problemów zawartych w powyższym kryterium (Uchwała Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej Nr 636/2009 z dnia 02 lipca 2009 r.),

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego wyróżniająca
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

1. Bardzo bogata i różnorodna działalność artystyczno-naukowa nauczycieli akademickich jest w znacznym zakresie wykorzystywana w procesie kształcenia;
2. Jednostka stwarza studentom możliwości uczestnictwa w badaniach naukowych i projektach artystycznych w ramach przedsięwzięć organizowanych przez Uczelnię i Wydział, a także koła naukowe;
3. Współpraca krajowa i zagraniczna z innymi uczelniami lub jednostkami w znacznym zakresie wpływa na proces dydaktyczny;
4. Zaleca się modyfikację tematów badawczych w celu bardziej szerokiego (uniwersalnego) ujęcia problematyki. Tematyka niektórych publikacji nie mieści się w obszarze zdefiniowanych wiodących tematów badawczych.

VII. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Zasady i procedury rekrutacji są przejrzyste. Oferta kształcenia na studia I stopnia adresowana jest do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy pozytywnie zdali egzamin maturalny, natomiast studia II stopnia skierowane są dla absolwentów studiów I stopnia. Zakres egzaminów wstępnych zależy od specjalności, na którą zdaje kandydat. W ramach rekrutacji na studia I stopnia na wynik końcowy składa się: ostateczna ocena z egzaminów wstępnych (stanowi ona 95% punktów możliwych do uzyskania) oraz ocena języka polskiego uzyskana na maturze (stanowi ona 5% punktów możliwych do uzyskania). W ramach rekrutacji na studia II stopnia obowiązuje zasada, iż kandydaci którzy nie ukończyli studiów muzycznych I stopnia zdają dodatkowo egzamin z kształcenia słuchu oraz z historii muzyki.

Egzaminy wstępne na studia I stopnia obejmują: dyrygowanie (wymagania uzależnione są od specjalności, na którą zdaje kandydat), śpiew, kształcenie słuchu wraz z harmonią i zasadami muzyki, dowolny instrument (dla specjalności dyrygentura chóralna i edukacja muzyczna), organy lub fortepian (dla specjalności (muzyka kościelna).

Egzaminy wstępne na studia II stopnia obejmują:

- dla specjalności dyrygentura chóralna i edukacja muzyczna - dyrygowanie, śpiew;
- dla specjalności muzyka kościelna – organy, śpiew;
- dla specjalności dyrygentura orkiestr dętych – dyrygowanie, gra na wybranym instrumencie dętym.

Wymagania egzaminacyjne dla poszczególnych wyżej wymienionych przedmiotów są w pełni zrozumiałe i a proponowany do wykonania przez kandydata zakres repertuaru (w tym stopień jego trudności) odpowiada przyszłym wymaganiom odnoszącym się do specyfiki kształcenia dla poszczególnych specjalności. Opisany wyżej zakres egzaminów nie zawiera regulacji dyskryminujących, biorąc również pod uwagę, iż na studia II stopnia mają prawo zdawać kandydaci którzy nie ukończyli studiów muzycznych na poziomie licencjatu. Dane zawarte w raporcie samooceny dotyczące ilości studentów na poszczególnych latach studiów I i II stopnia potwierdzają, iż wielkość rekrutacji jest adekwatna do potencjału dydaktycznego jednostki prowadzącej kształcenie na wizytowanym kierunku.

2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

System oceny osiągnięć studentów jest ściśle związany ze specyfiką kształcenia artystycznego. Sylabusy dla poszczególnych przedmiotów określają zarówno wymagania wstępne jak i wymagania końcowe (odnoszące się do form i zasad zaliczenia przedmiotu, z uwzględnieniem metod weryfikacji efektów kształcenia). Stosowane są różne formy przeprowadzenia zaliczenia w zależności od przedmiotu – pisemne lub ustne, praktyczne (dotyczy przedmiotów artystycznych). Główne przedmioty (prowadzone w relacji „mistrz-uczeń”), jak i pozostałe zajęcia specjalistyczne odbywające się w małych grupach pozwalają

prowadzącemu zajęcia na bezpośrednią obserwację poszczególnych studentów w zakresie ich bieżących postępów. Opisane okoliczności zapewniają przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Studenci potwierdzili, iż tryb i zasady zaliczenia przedmiotu przedstawiane są przez nauczycieli na pierwszych zajęciach w semestrze. Zasady te nie zmieniają się w trakcie semestru. Studenci mają prawo do wglądu do swoich ocenionych prac i korzystają z niego by dowiedzieć jakie błędy popełniają. Znaczna część zaliczeń i egzaminów opiera się na części praktycznej.

Warto jednocześnie odnotować, iż sylabusy uwzględniają także - w ramach nakładu pracy studenta - znaczną ilość punktów ECTS przypisaną za jego samodzielną pracę związaną z koniecznością samodzielnego przygotowania się do zajęć. Dotyczy to przede wszystkim głównych przedmiotów dla poszczególnych specjalności – np. dyrygentury chóralnej, chóru, metodyki edukacji muzycznej. Stanowi to istotny element świadczący o prawidłowym określaniu nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przez studenta. Należy także podkreślić, iż w odniesieniu do ogólnych efektów kształcenia nakład pracy studenta i czasu niezbędnego do ich osiągnięcia został oszacowany właściwie.

3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Dane zawarte w raporcie samooceny potwierdzają, iż w okresie minionych trzech lat akademickich wyjechało 3 studentów w ramach LLP Erasmus. Aktualnie 1 student ocenianego kierunku przebywa za granicą w ramach wymiany międzynarodowej. Warto odnotować, iż specyfika kształcenia na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, w tym duża ilość przedmiotów wymagająca bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim a także konieczność systematycznej pracy pomiędzy zajęciami, nie sprzyjają mobilności. Studenci przyznali, iż w ograniczonym stopniu korzystają z możliwości wymiany. Jako główny problem wskazali bariery językowe i brak odpowiadających adekwatnych programów kształcenia na uczelniach partnerskich; potwierdzili również, iż dobrze działa sekcja wsparcia wymiany międzynarodowej, strona internetowa zawiera wszystkie najważniejsze informacje dotyczące programu Erasmus+. Studenci są dobrze zorientowani w możliwościach jakie stwarza program. Należy także podkreślić, iż jednostka prowadzi bardzo efektywną wymianę międzynarodową w formie wyjazdów na; krajowe i zagraniczne koncerty z udziałem studentów i nauczycieli akademickich, udział pedagogów i studentów w licznych konferencjach i sympozjach. Dane zawarte w raporcie samooceny potwierdzają również liczne przyjazdy pedagogów z uczelni zagranicznych. Należy więc podkreślić, iż mobilność studentów (realizowana w formie wyjazdów na krótki okres) jest istotnym elementem procesu kształcenia.

4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów w bardzo szerokim zakresie. Począwszy od zajęć indywidualnych, przez konsultacje w wyznaczonych godzinach, konsultacje ustalone wcześniej indywidualnie, po spotkania poza Uczelnią (wielu studentów i prowadzących jest związanych z tymi samymi chórami). Niewielka liczba studentów na kierunku a także zajęcia indywidualne pozwalają wypracować bardzo wyjątkową relację mistrz-uczeń. Nauczyciele

dostarczają studentom większości niezbędnych pomocy naukowych. Robią to zarówno poprzez przekazywanie bezpośrednio kopii materiałów lub drogą elektroniczną. W opinii studentów są to materiały bardzo pomocne. Uczelnia nie prowadzi zajęć w formie e-learningu.

Zdaniem studentów Wydział i Uczelnia pozwalają na bardzo swobodne kształtowanie swojej ścieżki edukacyjnej – niektórzy studiuje na kilku specjalnościach w ramach jednego kierunku. Poza wyborem specjalności studenci mogą korzystać z bardzo bogatej oferty zajęć fakultatywnych prowadzonych zarówno na Wydziale jak i na Uczelni.

Sylabusy są wykorzystywane przez studentów do sprawdzenia treści jakich będą uczyć się na danych zajęciach. W ich opinii to w większości przydatne dokumenty. W sylabusie można odnaleźć m.in. rozpisany całkowity nakład pracy studenta z godzinami przypisanymi do pracy własnej. Karty przedmiotów są z reguły bogate w literaturę podstawową i uzupełniającą. Studenci polegają jednak głównie na zaleceniach nauczycieli formułowanych w czasie zajęć. Ciekawym elementem karty przedmiotu jest tabela zatytułowana „możliwości kariery zawodowej”.

W czasie spotkania z przedstawicielem Zespołu oceniającego studenci bardzo pozytywnie wypowiadali się o jakości obsługi administracyjnej w Uczelni. Godziny otwarcia dziekanatu są dobrze dopasowane do harmonogramów zajęć studentów. Informacje o procesie kształcenia studenci czerpią ze strony internetowej i gablot znajdujących się w budynku Wydziału. Ponadto informacje przekazywane są bezpośrednio zainteresowanym osobom.

Warto podkreślić, iż studenci ocenianego kierunku dobrze ocenili swój program studiów w kontekście osiągnięcia zakładanych kwalifikacji absolwenta, podkreślili jednak że w programie znajdują się nieliczne przedmioty, które w ich opinii nie wnoszą wiele do zakładanych celów i efektów kształcenia. Nie podali jednak konkretnych przykładów takich przedmiotów.

Sytuacje konfliktowe rozwiązywane są najczęściej pomiędzy stronami. Studenci rozumieją jednak, że w przypadku poważnych uchybień powinni rozmawiać z prodziekanami Wydziału.

Na Wydziale aktywnie działają trzy koła naukowe. Większość studentów kierunku jest zaangażowana w ich prace. Koła zajmują się między innymi organizacją studenckich konferencji naukowych i pracują przy organizacji wielu wydarzeń. Jednym z bardziej znanych przedsięwzięć organizowanych przez Wydział, jest Ogólnopolski Konkurs Dyrygentów Chóralnych im. prof. Stanisława Kulczyńskiego w Poznaniu.

Regulamin pomocy materialnej jest skonstruowany zgodnie z dobrymi praktykami w tym zakresie. Samorząd studencki korzystając z uprawnienia z art. 175 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 roku, wystąpił z wnioskiem o utworzenie odpowiednich komisji stypendialnych. W komisji stypendialnej zasiada 5 studentów i prodziekan. Przewodniczący komisji jest wybierany na zasadach demokratycznych. W Odwoławczej komisji stypendialnej również zasiada 5 studentów (po jednym z każdego wydziału), 3 nauczycieli i prorektor ds. studenckich.

Studenci bardzo dobrze oceniają działanie systemu pomocy materialnej. Podstawowym kryterium przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów jest średnia ocen z ostatniego roku akademickiego, dopiero w przypadku identycznych wyników decydują

pozostałe osiągnięcia studenta. W opinii studentów obecnych na spotkaniu takie rozwiązanie należy uznać za sprawiedliwe.

Na Uczelni działa Biuro Karier, które organizuje warsztaty z umiejętności miękkich oraz spotkania dla studentów, którzy planują założyć działalność gospodarczą stowarzyszenie lub fundację. Biuro Karier organizuje również akcję „dzień z CV” i pomaga w przygotowaniu wniosków do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Biuro Karier wskazuje również zainteresowanym studentom gdzie można szukać źródeł finansowania stowarzyszeń i fundacji. Studenci dobrze oceniają funkcjonowanie Biura Karier.

Samorząd Studencki prowadzi w Uczelni bardzo aktywną działalność. Oprócz angażowania się w prace gremiów uczelnianych organizuje imprezy integracyjne takie jak otrzęsiny i półmetek. Uczelnia uczestniczy też w organizacji Juwenaliów Poznańskich.

Zespół Oceniający dokonujący oceny jakości kształcenia na kierunku Edukacja Artystyczna w Zakresie Sztuki Muzycznej w 2009 roku, nie wnosił żadnych uwag dotyczących problemów zawartych w powyższym kryterium (Uchwała Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej Nr 636/2009 z dnia 02 lipca 2009 r.).

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwą selekcję kandydatów;
- 2) System oceny osiągnięć studentów jest w pełni przejrzysty i obiektywny, a także jest zorientowany na proces uczenia się;
- 3) Uczelnia nie bierze udziału w krajowych programach wymiany, natomiast stwarza studentom bardzo dobre warunki udziału w programach wymiany międzynarodowej. Pozostałe formy współpracy z zagranicznymi jednostkami również zasługują na wysoką ocenę.
- 4) Studenci bardzo dobrze oceniają system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej. Jednym z mocnych stron ocenianego kierunku jest wyjątkowe podejście nauczyciela do studenta uzyskiwanie dzięki zajęciom indywidualnym. System pomocy materialnej funkcjonuje prawidłowo. Uczelnia stwarza studentom możliwość rozwijania swoich zainteresowań.

VIII. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) **Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,**

Wydziałowa Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia została powołana Uchwałą Rady Wydziału z dnia 26.09.2012 r. W jej skład wchodzi: Dziekan, Prodzekani, Kierownik Katedry Edukacji Muzycznej, Kierownik Katedry Chóralistyki, dwóch nauczycieli akademickich i przedstawiciel studentów. Przedstawiony wyżej skład Komisji należy ocenić pozytywnie, biorąc pod uwagę zakres kompetencji jej poszczególnych członków, w tym specyfikę kształcenia na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej. Studenci poprzez swojego reprezentanta aktywnie uczestniczą w pracach Komisji. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest bardzo przejrzysta, a precyzyjnie określone zadania Komisji przedstawiają się następująco: nadzorowanie realizacji celów SZJK na Wydziale, opracowanie wydziałowych procedur SZJK, ocena skuteczności procesu dydaktycznego (zaliczanie semestrów), ocena procesu dyplomowania, inspirowanie działań projakościowych, analiza i ocena stopnia wdrażania założeń Systemu na Wydziale. Wnioski, wynikające z prac Komisji, przedstawiane są Radzie Wydziału, która odpowiada m.in. za systematyczną ocenę działalności dydaktyczno-wychowawczej, artystycznej i naukowej (s. 32 Raportu samooceny); następnie prezentowane są Uczelnianemu Zespołowi ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, który przedstawia dane na Senatowi. Z opisu wynika, iż decyzje dotyczące zarządzania WSZJK jak i wdrażania działań projakościowych podejmowane są bezpośrednio na Wydziale (przy ścisłej współpracy Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Rady Wydziału), natomiast na forum uczelnianym przedstawiane są wnioski i wynikające z nich sposoby realizacji działań naprawczych.

Wydziałowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości kształcenia analizuje i ocenia osiągnane efekty kształcenia w sposób kompleksowy i systematyczny. Podczas wizytacji przedstawiono bardzo starannie opracowaną dokumentację, która potwierdza rzeczywiste funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Teczki zawierały:

1. dokumenty opisujące cele, zakres i szczegółowe procedury działania w odniesieniu do: planów studiów i programów kształcenia, kadry pedagogicznej, warunków prowadzenia zajęć, zasad rekrutacji a także kwalifikacji absolwenta;
2. analizę SWOT, poczynając od roku akademickiego 2012/13;
3. harmonogram działań stałych na lata 2012-20, który uwzględnia rodzaj działania, osoby odpowiedzialne a także termin realizacji
4. sprawozdania WK ds. ZJK za lata akademickie: 2012/13 oraz 2013/14. Porządek opisu – zgodny z wymienionymi obszarami w punkcie 1. Sprawozdania zawierały m.in. imienny wykaz nauczycieli akademickich, których zajęcia były hospitowane. Częstotliwość prac Komisji należy ocenić pozytywnie, biorąc pod uwagę specyfikę kształcenia na wizytowanym kierunku studiów.

O dużej efektywności systemu (zwłaszcza w odniesieniu do doskonalenia programów kształcenia) a także o dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron świadczą zmiany w siatkach godzin, jakie miały miejsce w minionym okresie. Załącznik nr 6 Raportu samooceny – *Programy kształcenia* – zawiera nie tylko aktualne siatki godzin dla studiów I st., które obowiązują o tego roku akademickiego (tzn. 2014/15), ale również plany studiów, które wygasają – cykl 2012-15 oraz 2013-16. Zmiany zostały dokonane dla wszystkich trzech specjalności: *dyrygentura chóralna, edukacja muzyczna, muzyka kościelna*. Modyfikacje dotyczyły również programu studiów II stopnia, bowiem o tego roku akademickiego (tzn. 2014/15) obowiązuje również nowa uaktualniona siatka dla specjalności *dyrygentura chóralna* oraz *edukacja muzyczna*. Nauczyciele akademicy, prowadzący zajęcia na wizytowanym kierunku dużo wagę przywiązują do Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości

Kształcenia, co potwierdziły pozytywne opinie przedstawiane podczas spotkania z Zespołem Oceniającym.

Przydatność systemu do badania zgodności programów kształcenia z założonymi efektami kształcenia należy ocenić pozytywnie. Stosowane na wizytowanym kierunku procedury w pełni odpowiadają wymogom, które są charakterystyczne dla studiów artystycznych. Potwierdzenie założonych efektów kształcenia odbywa się w ramach egzaminu dyplomowego, który ma charakter publiczny i jest przeprowadzany przed komisją egzaminacyjną złożoną ze specjalistów. W zależności od specjalności egzamin dyplomowy stanowi formę koncertu, lekcji dyplomowej lub muzycznej oprawy liturgii. Ponadto potwierdzanie założonych efektów kształcenia odbywa się wielokrotnie na każdym etapie edukacyjnym. Opracowano dla ocenianego kierunku *Ankietę weryfikacji celów i efektów kształcenia*, którą wypełnia każdy nauczyciel akademicki po zakończeniu realizacji przedmiotu. Wyniki ankiet są udostępniane Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Studenci również wypełniają ankiety, w ramach których oceniają poszczególne zajęcia. Dostęp do szczegółowych wyników ankiet ma oddzielny zespół w skład którego nie wchodzi studenci. Z prac zespołu analizującego ankiety sporządzany jest raport w postaci wyników statystycznych prezentowanych szerokiemu gronu odbiorców. Cała procedura przeprowadzania badań jest opisana w regulaminie określającym zasady, tryb opracowania i przeprowadzania ankiety oceniającej nauczycieli akademickich.

Z powyższego opisu wynika, iż upowszechnianie informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia wprowadzonych zmian należy ocenić pozytywnie. Ponadto na stronie internetowej Uczelni zamieszczone są wszystkie siatki godzin – zarówno aktualne jak również z wygasającym programem studiów. Należy także podkreślić, iż upowszechnianie wśród studentów informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia, a przede wszystkim monitorowanie jakości procesu kształcenia jest zabiegiem naturalnym, biorąc pod uwagę specyfikę studiów na kierunkach artystycznych, w tym wiele zajęć indywidualnych (prowadzonych w relacji mistrz-uczeń) oraz w małych grupach. Ponadto opisana wyżej ścisła współpraca pomiędzy Wydziałową Komisją ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia a Radą Wydziału zapewnia optymalny przepływ informacji wśród nauczycieli akademickich.

2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Jednostka przedstawiła kompletną dokumentację, która potwierdziła istotną rolę interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia. Na uwagę zasługują zdefiniowane przez Wydział cele współpracy z poszczególnymi jednostkami związane z procesem kształcenia. Dokumentacja zawiera wykaz wspólnie realizowanych przedsięwzięć artystyczno-naukowych (poczynając od roku akademickiego 2009/10), co potwierdza również duże znaczenie, jakie przywiązują Władze Wydziału do podejmowanych wspólnych działań. Istotny element współpracy związany jest z instytucjami i zespołami, gdzie odbywają się praktyki studenckie. Do grupy interesariuszy zewnętrznych należą m.in.: chóry szkolne, chór parafialny, świątynie, szkoły muzyczne, Teatr Wielki, Orkiestra Reprezentacyjna Sił Powietrznych, Orkiestra Miasta Poznania. Część praktyk realizowana jest w oparciu o zespoły uczelniane, stanowiące grupę interesariuszy wewnętrznych. Według studentów ważnym elementem budowania jakości kształcenia są wspólne

rozmowy podczas zajęć, zwłaszcza indywidualnych. Uwagi wymieniane podczas takiej formy kontaktu stanowią cenne źródło inspiracji do wprowadzania zmian.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	x	X	x	x	X	x
Umiejętności	x	X	x	X	X	x
kompetencje społeczne	x	X	X	X	X	X

- + - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- +/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego...w pełni.....

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest bardzo przejrzysta, a decyzje dotyczące zarządzania WSZJK jak i wdrażania działań projakościowych podejmowane są bezpośrednio na Wydziale. Przydatność systemu do badania zgodności programów kształcenia z założonymi efektami kształcenia należy ocenić pozytywnie. O regularności działań w ramach systemu świadczą rewizje siatek godzin dokonane w okresie minionych trzech lat akademickich;

2) W procesie budowy kultury jakości kształcenia uczestniczą studenci, nauczyciele akademicy oraz interesariusze zewnętrzni.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

LP.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	Częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych	X				
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że kierunek „edukacja artystyczna w zakresie sztuk muzycznych” prowadzony na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. J.I.Paderewskiego w Poznaniu, posiada pełne możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i możliwości dalszego kształcenia. Należy podkreślić że wszystkie kryteria oceny programowej zostały spełnione w pełni., w tym kryterium nr 6 prowadzenie badań naukowych otrzymało ocenę wyróżniającą.

O prawidłowym działaniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia świadczą między innymi sukcesy odnoszone przez studentów wizytowanego kierunku. biorących udział w festiwalach i konkursach muzycznych. Na podkreślenie zasługuje również fakt współpracy władz Jednostki ze studentami w sprawach dotyczących problemów kształcenia.

Władze Jednostki powinny przeanalizować niektóre z problemów jakie zostały poruszone w trakcie akredytacji, a mianowicie:

- modyfikację tematów badawczych w celu bardziej szerokiego (uniwersalnego) ujęcia problematyki. Tematyka niektórych publikacji nie mieści się w obszarze zdefiniowanych wiodących tematów badawczych.

- modyfikację efektów kształcenia zgodnie z zakresem treści programowych przewidzianych dla poszczególnych specjalności.

- dostosowanie wymagań egzaminu dyplomowego na studiach I stopnia do wymagań zgodnych z § 4 ust. 1 pkt. 11 i 12 oraz § 11 ust 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. z 2011 r. poz. 1188).

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieść się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	Niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

Za Zespół Oceniający

prof. dr hab. Joachim Pichura